श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

सत्रान्तपरीक्षा, नवम्बर/दिसम्बर-२०१६

कक्षा- आचार्य-१ (SEM-1)	**प्रश्नपत्र-३**	**गुणा: - ७०**
विषय:- वास्तुशास्त्रम्	**CC412**	**समय: - ०३ त: ०६**
दिनाङ्क: - ०७/१२/२०१६	**सन्दर्भग्रन्थ: - समराङ्गणसूत्रधार:**	

॥ प्रथमान्विति: ॥

प्र-१ अधोलिखितयो: एकस्य सान्वयं व्याख्यायत । ०४

१. युगधर्मव्यवस्थाभि: काश्चादौ लोकवृत्तय: ।
कश्चारिभस्ततो राज्ञां ग्रहाणां वर्णिनां कथम् ॥

२. प्राक्प्रत्यगायता: सप्तदशमार्गा इतीरिता: ।
याम्योत्तरायतास्तद्वदन्यैस्पुस्तत्प्रमाणत: ॥

प्र-२ विश्वकर्मण: पुत्रसंवादा: ग्रन्थाधारेण प्रदर्शयत । १२

अथवा

जम्बुद्वीपस्यवर्णनं ग्रन्थाधारेण सविस्तरं स्पष्टयत ।

प्र-३ अधोनिर्दिष्टेषु टिप्पणीद्वयं लिखत । ०४

१. क्षत्रियधर्म: ।

२. जाङ्गलभूमिलक्षणम् ।

३. प्रशस्तभूमिलक्षणम् ।

॥ द्वितीयान्विति: ॥

प्र-४ अधोलिखितानाम् एका कारिका ससन्दर्भं व्याख्यायत । ०४

१. पदभोगमथब्रूमो बहि: स्थानां नभ: सदाम् ॥
तत्राष्टौ द्विपदाधीशा जयन्तो भृश एव च ।
वितथो भृङ्गसुग्रीवशोषमुख्यास्तथादिति: ॥

२. वृक्षाणां लक्ष्यते येषां भारवारिसहिष्णुता ।
ते यथायोग्यमन्येऽपि शस्यन्ते गृहकर्मणि ॥

प्र-५ वास्तुपदमण्डलदेवानां निघण्टुनिर्णय: प्रतिपादयत । १२

अथवा

नगरादिसंज्ञा अध्यायस्य सारांश: लिखत ।

प्र-६ निम्नलिखितेषु टिप्पणीद्वयं लिखत । ०४

१. द्वारभित्यादिमर्मवेधे किं फलं प्राप्यते ?

२. गृहार्थे गर्हिता: वृक्षा: ।

३. वनप्रस्थानाय शुभमुहूर्ता: ।

॥ तृतीयान्वितिः ॥

प्र-७ निम्नलिखितयोः एकस्य ससन्दर्भं व्याख्यां कुरुत । **०४**

१. हन्ति द्रव्याधिका द्रव्यमायामाभ्यधिका कुलम् ।
उच्छ्रायाभ्यधिका पूजां सन्ततिं विस्तराधिका ॥

२. व्यत्यासात् काचचुल्ल्योश्च सर्वाभिस्तिसृभिस्तथा ।
चत्वार्याद्यानि भिद्यन्ते लघुप्रस्तारयोगतः ॥

प्र-८ त्रिशालगृहलक्षणं ग्रन्थाधारेण वर्णयत । **०८**

अथवा

भूप्लवनिर्णयः ग्रन्थाधारेण विशदयत ।

प्र-९ अधोनिर्दिष्टेषु त्रयाणामुत्तराणि लिखत । **०३**

१. गृहस्यसम्मुख अलिन्दनिर्माणे किं फलम् ?

२. हिरण्यनाभगृहस्य फलं किम् ?

३. सिद्धार्थगृहस्य फलं किम् ?

४. सुपक्षगृहस्य फलं किम् ?

५. श्रीशैलभवनं राज्ञानां कृते शुभं भवति न वा ?

॥ चतुर्थान्वितिः ॥

प्र-१० निम्नलिखितयोः एकस्य सान्वयं व्याख्यायत । **०४**

१. ज्येष्ठे भवेत् सप्तदशहस्ताच्छाला प्रविस्तृता ।
मध्यमे दशहस्तात् तु पञ्चहस्तात् कनीयसि ॥

२. पूर्वच्छिन्नं यदा दारु शयनासनहेतवे ।
आदीयते तदारम्भे निमित्तान्युपलक्षयेत् ॥

प्र-११ पद्मकस्तम्भविधिः ग्रन्थाधारेण स्पष्टयत । **०८**

अथवा

सूचीछन्दविन्यासविधानं सविस्तरं वर्णयत ।

प्र-१२ अतिलघूत्तरीयाः प्रश्नाः समाधेयाः ।(त्रयाणाम्) **०३**

१. जयासभालक्षणं लिखत ।

२. प्रवरासभा द्वारयुक्तं भवति न वा ?

३. आयाः कति ? के च ते ?

४. ज्येष्ठमासे गृहारम्भे किं फलम् ?

५. देवगणस्य नक्षत्राणि कानि ?